

Kommunikationsutskottet

Statsrådets redogörelse om genomförande av Agenda 2030 Mot ett klimatneutralt välfärds-samhälle

Till framtidsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om genomförande av Agenda 2030 Mot ett klimatneutralt välfärdssamhälle (SRR 3/2020 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till framtidsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande expert Marja Innanen, statsrådets kansli
- budgetråd Kati Jussila, finansministeriet
- specialsakkunnig Tuuli Ojala, kommunikationsministeriet
- generalsekreterare Annika Lindblom, Finlands kommission för hållbar utveckling
- ordförande Eeva Furman, Expertpanelen för hållbar utveckling
- ordförande Markku Ollikainen, Klimatpanelen
- expert Tuuli Hietaniemi, Jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitra.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- miljöministeriet
- Transport- och kommunikationsverket
- Trafikledsverket
- Meteorologiska institutet
- VR-Group Ab
- Finnair Abp
- Gasum Ab
- Neste Abp
- Automobilförbundet rf
- INFRA rf
- Trafikskyddet
- Cykelförbundet rf
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf
- Rederierna i Finland rf

Utlåtande KoUU 13/2021 rd

- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry.

Inget yttrande av

- Finlands näringsliv rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Syftet med redogörelsen om handlingsplanen för global hållbar utveckling, Agenda 2030, är att främja en hållbar utveckling som förenar social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

(2) Redogörelsen innehåller en förvaltningsövergripande översikt över de åtgärder som ska vidtas inom olika sektorer under denna regeringsperiod för att nå målen i handlingsplanen. De mål och åtgärder för att uppnå dem som lyfts fram i redogörelsen är på många punkter sammankopplade och tvärsektoriella. Många av åtgärderna kan bidra till flera mål, och för att de uppställda målen ska kunna nås krävs det ofta åtgärder inom flera politiska sektorer. Utskottet anser det vara bra att redogörelsen har beretts i förvaltningsövergripande samarbete mellan olika ministerier för att samordna åtgärderna. Omfattande samarbete och samordning behövs också i fortsättningen vid det praktiska genomförandet av åtgärderna.

(3) Utskottet anser det vara bra att Finland enligt en inkommen utredning har uppnått eller håller på att uppnå flera av de primära målen i Agenda 2030. Enligt redogörelsen har de största utmaningarna i Finland vid genomförandet av handlingsplanen att göra med klimatförändringen, konsumtions- och produktionssätten, naturens mångfald och nivån på finansieringen av utvecklingsarbetet.

Mål inom kommunikationsutskottets ansvarsområde

(4) I Agenda 2030 ingår sammanlagt 17 mål och 169 delmål. Centrala mål inom kommunikationsutskottets ansvarsområde är mål 9 (Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation), mål 11 (Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara) och mål 13 (Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser).

(5) Dessutom innehåller bland annat mål 3 (Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar), mål 14 (Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling) och mål 15 (Skydda landbaserade ekosystem) trafikrelaterade aspekter som gäller bland annat sjöfartens miljökonsekvenser och trafiksäkerheten.

(6) När det gäller mål 9 om motståndskraftig infrastruktur hänför sig utvecklingsbehoven i Finland i hög grad till att ytterligare förbättra kvaliteten på och tillgängligheten till infrastruktur inom transporter och kommunikation. Under regeringsperioden höjs enligt redogörelsen bland annat finansieringen av basstrafikledshållningen och anvisas investeringspengar av engångsnatur för främjande av gång och cykling och för elektrifiering av banor. Programmet med bredbandsstöd för att främja snabba nät fortsätter. Utskottet betonar att man även i fortsättningen bör fästa sär-

Utlåtande KoUU 13/2021 rd

skild vikt vid att förbättra kvaliteten på och tillgängligheten till infrastrukturen och bland annat sörja för bastrafikledshållningen och reservera tillräckliga resurser för detta.

(7) När det gäller mål 11 om motståndskraftiga städer anser utskottet att det är viktigt att genomföra den så kallade riksomfattande 12-åriga trafiksystemplanen och att planen i enlighet med en av de grundläggande utgångspunkterna för den ska sträcka sig över flera valperioder.

(8) När det gäller mål 13 om klimatsatser är det när handlingsplanen genomförs inom de närmaste åren bland annat viktigt att verkställa färdplanen för fossilfria transporter och trafikskattereformen. Klimatsatserna lyfts i redogörelsen fram som en av utmaningarna för hållbar utveckling, och också minskningen av trafikutsläppen har här en viktig roll. För att målen i Agenda 2030 och målet om klimatneutralitet ska nås är det väsentligt att växthusgasutsläppen minskas avsevärt. Finland har som mål att halvera utsläppen från trafiken före 2030. Om man lyckas uppnå detta mål värnas samtidigt den biologiska mångfalden. Enligt utskottets uppfattning krävs det ett mångsidigt urval av metoder också för transporternas del för att nå klimatneutralitetsmålet och de bindande internationella klimatmålen och klimatmålen på EU-nivå.

(9) Utskottet anser det vara bra att man i redogörelsen också har beaktat behovet av att förbättra trafiksäkerheten. Målet främjas bland annat genom beredning och genomförande av den så kallade riksomfattande 12-åriga trafiksystemplanen och av principbeslutet om trafiksäkerhet, i syfte att utveckla ett tryggt och hållbart trafiksystem.

Hållbarhet i de offentliga finanserna samt skattereformer

(10) Enligt en inkommen utredning har covid-19-läget ökat utmaningarna när det gäller hållbarheten i de offentliga finanserna. Enligt redogörelsen är de viktigaste metoderna för att utveckla hållbarheten att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten, stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt, stärka produktiviteten inom offentlig förvaltning och vidta åtgärder för att öka kostnadseffektiviteten samt reformera social- och hälsovården.

(11) Utarbetandet av en färdplan för hållbar beskattning är en viktig åtgärd med avseende på både ekonomin och miljön. Enligt redogörelsen bereds under regeringsperioden en skattereform för hållbar utveckling som syftar till att främja omställningen till klimatneutralitet. I helheten ingår en reform av energibeskattningen och trafikbeskattningen, främjande av cirkulär ekonomi och en utredning om konsumtionsbeskattning som baserar sig på utsläpp. Utskottet anser det vara bra att även reformen av trafikbeskattningen ingår i denna helhet. Utskottet betonar att man i den reformen bör ta hänsyn till den sociala rättvisan och den regionala jämlikheten. Från och med ingången av 2021 har det redan införts skattesubventioner för anställningsförmåner inom trafiken, som syftar till att stödja omställningen till en utsläppsnål trafik. Enligt inkommen utredning har den arbetsgrupp som utreder reformen av trafikbeskattningen för avsikt att lämna sin rapport i maj 2021.

Fortsatt arbete

(12) Utskottet anser det vara bra att man under 2021 kommer att bereda en nationell färdplan för Agenda 2030 som omfattar flera valperioder, i syfte att konkretisera målen och genomförandet av

Utlåtande KoUU 13/2021 rd

dem och säkerställa att genomförandet är effektivt. Utskottet betonar att man i beredningen av färdplanen och i det övriga fortsatta arbetet på ett heltäckande sätt också bör beakta digitaliseringens fördelar och möjligheter.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att framtidsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 27.5.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Suna Kymäläinen sd
vice ordförande Ari Torniainen cent
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Sandra Bergqvist sv
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Juho Kautto vänst
medlem Jouni Kotiaho saf
medlem Johan Kvarnström sd
medlem Joonas Könttä cent
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Matias Marttinen saml
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Kari Tolvanen saml
medlem Ano Turtiainen at
medlem Paula Werning sd
ersättare Jari Ronkainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.

Utlåtande KoUU 13/2021 rd

Avvikande mening

Avvikande mening

Motivering

FN:s medlemsländer ingick 2015 en överenskommelse om Agenda 2030. Därmed trädde FN:s handlingsplan för global hållbar utveckling, Agenda 2030, officiellt i kraft den 1 januari 2016. Kärnan i handlingsplanen utgörs av 17 gemensamt överenskomna mål och 169 delmål, som gäller alla stater på lika villkor (UN 2016). Uppfyllelsen av målen i Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling är både i Finland och i de övriga EU-medlemsstaterna i många hänseenden kopplad till vad EU beslutar. Finland och särskilt den sittande regeringen har målmedvetet genomfört Agenda 2030 ända sedan början. I själva verket har regeringen angett ett inkluderande och kuningt Finland som ett av de största målen, vilket utgör ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart klimatneutralt samhälle. Den aktuella redogörelsen är således den andra genomförandeplanen (del av Agenda 2030), som har överlämnats till riksdagen i form av en redogörelse.

Sannfinländarnas riksdagsgrupp vill särskilt peka på några specifika punkter i redogörelsen. De gäller dels klimat- och energipolitiken, dels sysselsättningspolitiken. För det första har regeringen styrt in energi- och klimatpolitiken på en instabil och oförutsägbar kurs. Före denna valperiod har det i beslutsfattandet funnits åtminstone lite av den stabilitet som skulle ha legat i landets och samhällets helhetsintresse och samtidigt medfört hållbar konsekvens över valperioderna. Nu finns det ingen stabilitet och förutsägbarhet alls.

Å andra sidan förhåller sig sannfinländarnas riksdagsgrupp fortfarande mycket kritiskt till hela förslaget, eftersom vi anser att det utgör en oskälig fara för såväl industrin och dess funktionsförmåga som arbetstillfällena i sektorn. Vi kan därför fortfarande inte förespråka klimatneutralitetsmålet för 2050 på det sätt som Europeiska unionen eftersträvar. Som grupp kan vi inte heller skriva under regeringens klimatneutralitetsmål för 2035. Vi ser som parti att regeringsprogrammet således måste omarbetas, särskilt i fråga om klimatpolitiken.

För det tredje bör man när det gäller klimatpolitiken och den anknyttande handlingsplanen Agenda 2030 komma ihåg att man aldrig kan bortse från jordbruket och dess betydelse för vårt land. Vår riksdagsgrupp anser det vara särskilt viktigt att till exempel verksamheten inom jord- och skogsbrukssektorn inte försvåras ytterligare i vårt land med alltför ambitiösa mål för utsläppsminskning. Naturligtvis fortsätter vi sannfinländare att arbeta för att det ska gå att bo och bedriva jordbruk och anknyttande företagsverksamhet i hela landet också i framtiden. Därför kräver vi realism i klimatpolitiken. Och den måste stå i proportion till problemet. Den gröna vänsterregeringen låter mindre bemedlade invånare på landsbygden, bilister och företagare betala mest för klimatpolitiken. Samtidigt hotar denna iver för klimatet att leda till att världens renaste industriproduktion flyttas till länder som inte bryr sig om utsläppen. Vi anser att hörnstenen i vårt lands energi- och klimatpolitik måste vara en så hög grad av självförsörjning och produktions- och försörjningsberedskap som möjligt. Nu är detta inte fallet och därför godkänner vi som parti inte den linje som den gröna vänsterregeringen gått in för.

Slutligen några synpunkter på regeringens sysselsättningspolitik i anslutning till Agenda 2030. Omställningen till en klimatneutral ekonomi infaller samtidigt som en mer omfattande omvälv-

Utlåtande KoUU 13/2021 rd
Avvikande mening

ning av arbetet, som det står i redogörelsen. Regeringen har lovat att en rättvis omställning till en klimatneutral ekonomi ska stödjas bland annat genom utbildning och arbetskraftsservice, inklusive livslång vägledning. Vår riksdagsgrupp anser att regeringens sysselsättningsåtgärder dock inte har varit tillräckliga och inte heller realistiska. I själva verket har regeringen vältrat över ansvaret på kommande regeringar också inom sysselsättningssektorn. De åtgärder som regeringen har vidtagit är uteslutande kosmetiska, exempelvis förlängningen av läroplikten. Så här kan vi inte ha det. Vi sannfinländare ser att Finland snabbt måste återinföra detta rättesnöre i de politiska besluten: Energipriset måste kunna kompensera vårt avlägsna läge jämfört med våra konkurrentländer och de långa transportsträckorna inom landet. Endast med låga energipriser är det möjligt att kompensera för de extra kostnader för de långa avstånd som våra produkter måste transporteras för att komma ut på marknaden. Regeringen verkar helt och hållet ha glömt bort också det i sin politik.

Avvikande mening

Vi föreslår

att framtidsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 27.5.2021

Sheikki Laakso saf
Jouni Kotiaho saf
Jari Ronkainen saf